

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

Бисага К.В.

аспірант,

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ІНСТИТУЦІЙНА ОСНОВА БОРотьБИ З ВІДМИВАННЯМ ГРОШОВИХ КОШТІВ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ВИКОНАННЯ КОНВЕНЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ПРОТИ КОРУПЦІЇ

Інституційну основу боротьби з відмиванням грошових коштів у багатьох державах складають спеціально створені генеральні органи регулювання і нагляду, які відповідають за встановлення стандартів діяльності фінансових установ – банків, страхових компаній, фірм, що працюють з цінними паперами, і валютних бірж. У багатьох країнах на регулюючі органи також покладено прийняття заходів, спрямованих на попередження легалізації доходів від злочинної діяльності. В інших країнах ця задача покладена на окремий орган, що дозволяє зосередити експертний потенціал в області боротьби з легалізацією злочинних доходів у межах одного спеціалізованого органу.

Стаття 14 Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції передбачає ряд заходів (як обов'язкових, так і настійно рекомендованих), які призвані забезпечити створення державами-учасниками правової й інституційної бази з метою недопущення і виявлення відмивання грошових коштів. Кінцевою метою є створення всеоб'ємного режиму, який буде сприяти виявленню діяльності, пов'язаної з відмиванням грошей, і обміну інформацією між широким колом компетентних органів в інтересах боротьби з відмиванням злочинних доходів [1].

Зважаючи на обмежений обсяг дане дослідження не претендує на повноту, а має за мету тільки узагальнити певні відомості Управління Організації Об'єднаних Націй по наркотиках і злочинності [2] про створену окремими країнами на виконання статті 14 Конвенції проти корупції систему інституційних органів, які є відповідальними за заходи по попередженню відмивання грошових коштів.

Так, у Сполучених Штатах Америки створено цілий ряд регулюючих і наглядових органів, що займаються питаннями протидії відмиванню грошових коштів і фінансуванню тероризму на федеральному рівні, рівні штатів і галузевому рівні. Окрім федеральних регулюючих органів велику роботу по регулюванню і нагляду проводять також уряди окремих штатів, особливо у відношенні певних видів діяльності, пов'язаних з наданням деяких фінансових послуг, веденням корпоративних реєстрів та ігорним бізнесом. В окремих галузях створені саморегулюючі організації, деякі з яких (наприклад, Регулюючий орган фінансової галузі та Національна ф'ючерсна асоціація)

частково дублюють функції регулюючих органів федерального рівня та рівня штатів і знаходяться з ними у тісній взаємодії. Сполучені Штати повідомили також про існування органів, регулюючих визначені види професійної діяльності, наприклад асоціацій адвокатів різних штатів, які регулюють здійснення адвокатської діяльності. Першим і найбільш повним федеральним законом США в області боротьби з відмиванням грошей і фінансуванням тероризму є Закон про банківську таємницю, який наділяє міністра фінансів правом видавати інструкції, встановлюючи банкам і іншим фінансовим установам обов'язок приймати визначені заходи обережності для попередження фінансових злочинів, включаючи заснування програм боротьби з відмиванням грошей, надання відомостей і збереження звітності, яка може становити особливу цінність при проведенні розслідувань і розглядів за фактами кримінальних, податкових і нормативних правопорушень, проведенні оперативно-розшукової діяльності і в рамках боротьби з тероризмом.

У Швейцарії комплекс заходів з попередження відмивання грошей включає вимогу про вияв належної обачності установами банківської і небанківської системи, зокрема про ідентифікацію власників-бенефіціарів, включаючи юридичних осіб, з'ясуванні джерела фінансових коштів і запиті додаткових пояснень у випадку причетності до ділових відносин видних політичних діячів. Кредитно-фінансові установи також зобов'язані повідомляти про підозрілі угоди підрозділи по збору оперативної фінансової інформації при Федеральному поліційному управлінні. Даний підрозділ аналізує повідомлення про підозрілі угоди і передає їх в органи прокуратури.

У Португалії у 2000 році була створена Національна рада фінансових наглядових органів з метою зміцнення співробітництва, у тому числі у сфері боротьби з відмиванням грошових коштів, між трьома наглядовими органами країни – Центральним банком, Інститутом з питань страхування і Комісією з ринку цінних паперів. Рада полегшує і координує обмін інформацією між цими трьома наглядовими органами, підтримує розробку правил нагляду за діяльністю фінансових установ, займається підготовкою пропозицій про взаємодію у випадках пересічення наглядових функцій різних органів, а також сприяє розробці і прийняттю погоджених політичних заходів спільно із зарубіжними установами і міжнародними організаціями.

У Туреччині рівень дотримання вимог законодавства «зобов'язаними організаціями», перерахованими у Положенні про заходи попередження легалізації злочинних доходів і фінансування тероризму, щороку перевіряє і контролює підрозділ по збору оперативної фінансової інформації Туреччини. Нагляд за контрольованими видами діяльності здійснюється на основі щорічних програм перевірок або у ході індивідуальних інспекцій інспекторами, відібраними шляхом жеребкування з числа податкових, митних і торгових інспекторів, присяжних ревізорів, фінансових контролерів, спеціалістів-ревізорів і актуаріїв страхових компаній, співробітників Управління по регулюванню і контролю банківської діяльності і експертів Ради з ринків капіталу. Сектори, які підлягають щорічній перевірці, визначаються

підрозділом по збору оперативної фінансової інформації після консультації з відповідними регулюючими і наглядовими органами.

В Аргентині створена подвійна система нагляду за організаціями, діяльність яких підлягає державному регулюванню: нагляд за діяльністю у фінансовому секторі, секторі цінних паперів і страхування здійснює підрозділ по збору оперативної фінансової інформації у співпраці з відповідними спеціалізованими наглядовими органами. Нагляд за діяльністю в інших секторах здійснюється на основі рекомендацій, які надаються керівнику підрозділу по збору оперативної фінансової інформації «комітетом з оцінки ризику», який складається із співробітників того ж підрозділу, стосовно того, за якими секторами необхідно встановити нагляд і які міри нагляду слід застосовувати в залежності від ступеню ризику, пов'язаного з тим чи іншим сектором.

Цікавою є практика з інституційними наглядовими і регулюючими органами у країнах Середнього Сходу. Так, у Лівані функції підрозділу по збору оперативної фінансової інформації виконує Спеціальна слідча комісія, яка також є регулюючим і наглядовим органом в області попередження відмивання грошей. У Єгипті ці функції у різних секторах поряд з підрозділом по збору оперативної фінансової інформації здійснюють також інші компетентні органи. В Кувейті функції наглядових органів виконують Центральний банк, Міністерство торгівлі і промисловості та Управління по фінансових ринках, співробітники яких проводять виїзні перевірки для забезпечення належного дотримання заходів по попередженню відмивання грошових коштів відповідними установами. За недотримання відповідних заходів законодавством про боротьбу з відмиванням грошових коштів передбачені грошові штрафи, які можуть бути застосовані разом із заходами кримінального покарання.

У Державі Палестина діє Закон про боротьбу з відмиванням грошових коштів № 7 від 2007 року, який передбачає заходи попередження відмивання грошових коштів, які застосовуються фінансовими і деякими нефінансовими установами, і покладає на Валютне управління і підрозділ по збору оперативної фінансової інформації обов'язок слідкувати на належним дотриманням цих заходів.

Ключовим фактором у боротьбі з відмиванням грошових коштів є участь фінансових та інших структур у роботі по попередженню вливання незаконно одержаних коштів у фінансову систему, виявленню підозрілих угод і сприяння відслідковуванню, заморожуванню і конфіскації коштів, що мають відношення до таких угод.

Відповідно до статті 14 Конвенції ООН проти корупції держави повинні зобов'язувати свої фінансові установи та інші організації приймати конкретні заходи обачності. Ці заходи повинні бути частиною всеоб'ємного режиму регулювання і нагляду, який повинен не тільки сприяти попередженню відмивання грошових коштів, але і полегшувати здійснення необхідних форм співробітництва на національному і міжнародному рівнях.

У якості одного з елементів дієвого режиму протидії відмиванню грошей у багатьох країнах були створені підрозділи по збору оперативної фінансової інформації, з метою більш ефективного збору, аналізу і поширення відповідної інформації та обміну нею. Структура, обов'язки, функції, відомча приналежність і ступінь незалежності таких підрозділів суттєво відрізняються, а держави можуть використовувати ту модель, яка найбільше відповідає їх правовим, конституційним і адміністративним нормам. Конвенція не вимагає заснування підрозділів по збору оперативної фінансової інформації у законодавчому порядку, однак прийняття відповідного законодавства все ж може знадобитися для того, щоб зобов'язати фінансові установи повідомляти таким підрозділам про підозрілі угоди і убезпечити фінансові установи, які добросовісно надають подібні повідомлення, від судових переслідувань. У своїй практичній роботі такі підрозділи одержують технічну допомогу від Бюро мережі підрозділів фінансової розвідки FIU.NET, яка являє собою децентралізовану комп'ютерну мережу, створену для надання підтримки підрозділам по збору оперативної фінансової інформації країн Європейського Союзу у боротьбі з відмиванням грошей і фінансуванні тероризму.

Список використаних джерел:

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції, 31.10.2003, Офіційний сайт Верховної Ради України, [Електроний ресурс]. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_c16
2. Окрема записка Секретаріату Управління Організації Об'єднаних Націй по наркотиках і злочинності (УНЗ ООН) (CAC/COSP/WG.5/2015/1). [Електроний ресурс]. Режим доступу: <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/working-group4.html>

Голенищева Є.Ю.

здобувач,

Національний університет цивільної оборони

МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Сьогодні для пожвавлення економіки будь-якої країни необхідна відповідна державна інвестиційна політика для масштабного припливу інвестицій в усі галузі економіки. Інвестиційна політика є частиною державної економічної політики України, яка спрямована на забезпечення позитивного інвестиційного іміджу країни, сприятливого інвестиційного клімату та загального економічного зростання країни. Від ефективного механізму реалізації інвестиційної політики залежить інвестиційна привабливість країни, рівень її конкурентоспроможності, економічна стійкість та безпека, соціальний та економічний рівень життя населення.